

Віктор Кутик, магістрант

Науковий керівник - Капітаненко Н. П., к. ю. н., доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами
Запорізька державна інженерна академія

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Україна, передбачає ст. 1 Конституції України, є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава [1]. Соціальна держава передбачає певні соціальні стандарти в соціальній політиці країни. Теоретичні знання, надбані вченими, допоможуть розробці механізмів ставлення соціальної державності в Україні. Соціальна держава полягає не тільки в соціальній справедливості та демократії, а й в механізмах їх реалізації.

Ідея соціальної держави, де суспільні інтереси мають першочергове завдання для розробки та реалізації ефективної економічної політики держави, на сьогодні залишається актуальною. Питання соціальної держави розглядається українськими науковцями вже багато років, але, на жаль, на практиці проблеми в соціальній сфері залишаються гострими та мають багато протиріч, що свідчить про незлагоджений та неефективний механізм їх розробки, реалізації, а також некоректної постановки цілей держави в цілому [2, с. 439].

У вітчизняному правознавстві й державознавстві теорія соціальної держави перебуває поки що на початковій стадії формування. Термін «соціальна держава» рідко вживається в державних документах, що свідчить про недооцінку важливості проблем, пов'язаних з формуванням такої держави. В радянські часи, як і в інших країнах «соціалістичного табору», зусилля науковців були спрямовані переважно на критику «буржуазних апологетів» концепції держави загального благоденства. Однак у працях В. Тулієва, О. Попова та ін., містяться слушні, конструктивні положення теорії соціальної держави.

Досліджуючи питання формування соціальної держави, Й. Альбер виокремлює п'ять етапів розвитку концепції соціальної держави. Відповідна періодизація лягла в основу всіх сучасних зарубіжних та вітчизняних досліджень про соціальну державу.

Перший етап (1800-1880 рр.) – поява перших нормативних документів про працю, які вводилися в цивільні кодекси та закони про профспілки внаслідок боротьби робітників за покращення умов праці.

Другий етап (1880-1914 рр.) – поява соціальної політики, яка забезпечувала принципи людської гідності, соціальної справедливості та рівності, для зменшення соціальної напруги.

Третій етап (1918-1960 рр.) – етап розширення соціальної діяльності держав, початок неухильного збільшення обсягів державних витрат на соціальні проблеми.

Четвертий етап (1960-1975 рр.) – прискорені темпи розвитку соціальної держави, внаслідок стрімкого економічного зростання та збільшення витрат на соціальні потреби.

П'ятий етап (1975 р – наші дні) – уповільнення розвитку соціальної державності.

Також можна виділити шостий етап, який починається після розпаду РСРС, утворенням СНД і незалежних республік та характеризується проголошенням у їхніх нових конституціях та чисельних законах і програмах, соціально-економічних прав та їх гарантій [3, с. 38-39].

На думку американського філософа Джона Роллза, соціальна держава повинна гарантувати забезпечення: свободи совісті, думки та ін.; свободи пересування та можливості вільного вибору заняття; здобуття влади, повноважень і відповідальності залежно від посади і місця роботи; умов, щоб прибуток і багатство сприяли досягненню й соціальних цілей; соціальної самоповаги індивідів, відчуття власної значущості особистості, розвивати й реалізувати свої моральні якості та досягти власної мети з повагою до себе [4, с 80].

З вищевказаного видно, що інформаційні аспекти життєдіяльності людей, такі як безперешкодне отримання об'єктивної інформації та свобода слова, а також формування інформаційного суспільства, вважалися дуже важливими атрибутами соціальної держави.

Класичне розуміння соціальної справедливості пов'язане з розподілом і перерозподілом різних соціальних благ, регулюванням державою соціально-економічних відносин, забезпеченням політичних, економічних та соціальних прав і свобод людини, її гідністю та соціальним захистом. Громадяни також повинні забезпечити гідність держави.

Подібне розуміння принципу соціальної справедливості пов'язане з потребою забезпечення соціально-правовою державою (в умовах формування інформаційного суспільства) таких показників: реальної участі індивіда у політиці, економіці, культурно-духовному житті; ефективної діяльності державних інститутів, котрі охороняють право на життя, свободу та власність; стабільного функціонування соціальних систем.

На цих принципах функціонування соціальної держави виокремлюють її основні завдання: забезпечення прав індивідів на частину суспільного добробуту шляхом справедливого розподілу прибутків і майна; зниження ринково обумовленої диференціації на знедолених та заможних; забезпечення свободи, справедливості, розвитку особистості, поваги до гідності особи, активної участі людей у суспільному житті; вдосконалення соціально-правових механізмів, які забезпечують основні соціальні права і сприяють розширенню мережі соціального забезпечення [4, с. 82].

Таким чином, завданнями соціально-правової держави в умовах формування інформаційного суспільства є: соціально-економічне регулювання економічних процесів; гарантування політичних прав і свобод громадян шляхом безперешкодної участі у виборах, референдумах, зібраннях; забезпечення соціальних гарантій, пільг і послуг, які законодавчо передбачені державою; забезпечення свободи слова та діяльності засобів масової інформації та інформаційної безпеки громадян, соціальних груп та держави.

Відтак, свобода совісті, слова, зібрань, вільного пересування не є матеріальними речами, які завжди були актуальними в контексті соціальної політики демократичної держави. В умовах формування інформаційного суспільства нематеріальні ресурси стають більш вагомими. Соціальна справедливість набуває особливого значення, а саме вільний доступ громадян до інформації, знань, ресурсів освіти, науки і культури.

Таким чином, теоретичні надбання вчених є науковою підставою до розроблення технологій та механізмів, метою яких є ставлення соціальної державності в Україні. Соціальна держава інформаційного суспільства є рисою сучасного суспільства та має бути соціально спрямованою. Вдосконалення механізму захисту людини від економічних, правових та соціальних ризиків – базується на законах про соціальну державу. Соціальна політика в умовах формування інформаційного суспільства може розглядатися як політика, що спрямована на гармонійне функціонування економічної, політичної та соціальної сфер суспільства на основі: забезпечення гідного рівня життя і соціального захисту громадян, соціальних та етнічних груп та держави; соціальної та інформаційної безпеки громадянського суспільства, держави і суспільства в цілому; симетричної соціальної комунікації між державою і громадянським суспільством.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Микитась, В. В. Соціальна держава, як підстава формування та реалізації ефективної соціальної політики [Текст] / В. В. Микитась // Наукова періодика КНЕУ Соціально-трудова відносини: теорія та практика. – 2014. – №2 (8). – С. 439-443.
3. Чернега, А. П. Етапи формування та моделі соціальної держави [Текст] / А. П. Чернега // Часопис Київського університету права. – 2010. – №4. – С. 37-41.

4. *Мякушко, Н. С. Соціальна держава як підстава формування та реалізації ефективної соціальної політики в умовах інформаційного суспільства [Текст] / Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. Укр. наук. журн. – 2016. – №4. – С. 78-83.*